

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1952

ANDRA KAMMAREN

Nr 1

10—16 januari.

Debatter m. m.

Torsdagen den 10 januari.

Sid.

Ålderspresidentens hälsningstal	3
Anförande av talmannen efter talmansvalen	4

Fredagen den 11 januari.

Talmannens anförande vid riksdagens öppnande	6

Lördagen den 12 januari.

Interpellation av:

Herr von Seth ang. beredande av ökat skydd åt trafikchaufförer i deras yrkesutövning	8

Tisdagen den 15 januari.

Interpellationer av:

Herr von Seth ang. gruvbrytningen i Smålands Taberg	15
Fru Sjöstrand ang. förebyggande av missbruk av tjänstevapen inom försvarsmakten	17
Herr Gustafsson i Borås ang. kristendomsundervisningen vid läroverken enligt den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen	17

Onsdagen den 16 januari.

Interpellationer av:

Herr Birke ang. fastställande av hyresvärden vid de årliga taxeringarna på grundval av de nya fastighetstaxeringsvärdena	26
Herr Nyberg ang. åtgärder till minskande av brottsligheten m. m.	27

Herr Hallén ang. storleken av den personal, som utan att vara syster- selsatt med legationsarbete är knuten till ryska ambassaden i Stockholm, m. m.	28

Samtliga avgjorda ärenden.

Torsdagen den 10 januari.

Protokoll ang. fullmaktsgrensning	3
Val av talman och vice talmän	4
Val av sekreterare	5

Lördagen den 12 januari.

Val av ledamöter i talmanskonferensen, kanslideputerade, kanslitill- sättare och ekonomideputerade	7

Tisdagen den 15 januari.

Val av ledamöter i de ständiga utskotten	11
Val av statsrevisorer med suppleanter	13
Val av ledamöter i andra kammarens allmänna beredningsutskott ..	14
Kungl. Maj:ts berättelse till 1952 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit	14

Onsdagen den 16 januari.

Val av suppleanter i de ständiga utskotten och allmänna berednings- utskottet	21

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingslokalen.

Torsdagen den 10 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av representanten för Gävleborgs län herr SAVSTRÖM såsom den ledamot, vilken bevisat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Mina damer och herrar! I egenskap av ålderspresident tillkommer det mig att öppna detta sammanträde. Jag hälsar Eder alla välkomna.

Tiden är fortfarande full av konflikter ute i världen. Motsättningarna mellan de stora makterna synas vara svåra att mildra. Det föranleder fortsatta höga utgifter till försvarsändamål. Det ekonomiska läget medför krav på återhållsamhet i fråga om det allmännas utgifter.

De frågor, som vid denna riksdag komma att föreläggas oss, få vi söka lösa i bästa samförstånd. När jag ser tillbaka på den tid som jag tillhört denna kammare, finner jag att utvecklingen på det sociala området gått gynnsamt framåt. Det gäller särskilt de två senaste årtiondena. Omsorgen om vårt lands säkerhet, vår strävan att bevara vår självständighet och vårt oberoende ha likaledes under denna tid varit vår väsentliga uppgift. Därvidlag har det varit ett gott samarbete mellan partierna. Det är väl allas vår önskan att viljan i det avscendet skall fortsätta. Tiden kräver sammanhållning.

Med dessa ord förklarar jag vårt första sammanträde vid denna riksdag öppnat.

§ 2.

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra

protokollet till dess sekreterare hunnit utses ävensom att kanslipersonal blivit till erforderligt antal av honom för tillfället antagen; och blevo på framställd proposition dessa åtgärder av kammaren godkända.

§ 3.

Upplästes följande till kammaren ankomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 9 januari 1952.

Till justitiedepartementet hade den 7 januari 1952 från länsstyrelsen i Västerbottens län inkommit fullmakt för kommunalarbetaren Henning Gustafsson, Skellefteå, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

Oskar Adelsohn.

Vid detta protokoll var fogad den däri avsedda fullmakten för kommunalarbetaren Henning Gustafsson i

Skellefteå att inträda som ledamot av kammaren för tiden till den 1 januari 1953.

§ 4.

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befunnos herrar Larsson i Stockholm, Wiklund i Stockholm och Andersson i Tungelsta, fru Wohlin, herr Hoppe, fröken Wetterström, herrar Björklund, Johansson i Torp och Gustafsson i Borås, fru Humla samt herrar Ståhl och Rylander frånvarande.

Herr ordföranden meddelade, att fröken Wetterström och herr Rylander anmält, att de vore förhindrade att närvara vid uppropet men komme att under dagens lopp intaga sina platser i kammaren.

Från herrar Larsson i Stockholm, Andersson i Tungelsta och Hoppe, fru Humla och herr Ståhl hade till kammaren inkommit läkarintyg, som nu upplästes.

§ 5.

Anställdes val av talman; och befunns efter valets utgång hava till talman blivit utsedd herr Sävström med samtliga avgivna eller 207 röster.

§ 6.

Vid nu företaget val av förste vice talman blev därtill utsedd herr Skoglund i Doverstorp med samtliga avgivna eller 159 röster.

§ 7.

Företogs val av andre vice talman; och utsågs därvid herr Olsson i Mora med samtliga avgivna eller 128 röster.

§ 8.

Herr TALMANNEN yttrade: Å egna och vice talmännens vägnar tackar jag för förtroendet att leda kammarens

förhandlingar. Vi skola försöka göra vårt bästa.

§ 9.

Upplästes ånyo och lades till handlingarna de under § 4 här ovan omnämnda läkarintygen, vilka voro av följande lydelse:

Härmed intygas, att riksdagsmannen fil. dr Yngve G. R. Larsson på grund av sjukdom (influenta) tills vidare icke kan fullgöra sina skyldigheter såsom riksdagsman.

Stockholm den 9 januari 1952.

Yngve Larsson
leg. läk.

Till andra kammarens talman.

Härmed intygas att riksdagsman Allan Andersson från Tungelsta på grund av magsår är arbetsoförmögen t. o. m. den 31/1-1952. Intagen den 23/12-1951 på karolinska sjukhuset. Kvarligger fortfarande.

Stockholm den 8.1.1952.

B. Ejrup
docent.

Att kontraktsprosten Carl Hoppe, Motala, på grund av särskada å ben är oförmögen deltaga i riksdagens arbete under tiden 10—17/1 1952 intygas härmed.

Vadstena den 5.1 1952.

S. O. Jonsson
lasaretsläkare.

Till andra kammarens kansli, Riksdagshuset, Stockholm.

Härmed intygas att fru Hildur Amalia Maria Humla är intagen å härvarande med. avd. sedan 8/1 1952 på grund av kron. polyarthrit och beräknas vara oförmögen deltaga i riksdagsarbetet i minst en månad framåt.

Centrallasarettet, Karlstad den 8/1 1952.

John Svensson
las. läkare.

Andra kammarens kansli, Stockholm.
Redaktör Ståhl förhindrad komma.
Opererad. Karlstads lasarett.
Karlstad 9/1 1952.

Doktor *Hedenstedt*.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr Larsson i Stockholm från och med denna dag tills vidare, herr Andersson i Tungelsta från och med denna dag till och med den 31 innevarande januari, herr Hoppe från och med denna dag till och med den 17 januari samt fru Humla och herr Ståhl från och med denna dag tills vidare.

§ 10.

Föredrogs åter det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av den däri omförmälda fullmakten, lägga protokollet till handlingarna.

§ 11.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att genast företaga val av sekreterare, varefter det sålunda beslutade valet företogs, och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknings valet hava så utfallit, att till sekreterare utsetts förste byråsekreteraren Gunnar Britth med samtliga avgivna eller 114 röster.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig, meddelade herr talmannen honom underrättelse om valets utgång och hälsade honom välkommen.

Protokollföreläsningen övertogs här efter av sekreteraren.

Frans Severin. Ernst V. Staxäng.

§ 12.

Tillkännagavs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att fredagen den 11 innevarande månad kl. 11 fm. infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t hade att meddela riksdagen.

§ 13.

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.58 fm.

In fidem
Gunnar Britth.

Fredagen den 11 januari.

Kl. 10.30 fm.

§ 1.

Herr talmannen meddelade, att fröken Wetterström och herr Rylander ävensom fru Wohlin samt herrar Wiklund i Stockholm, Björklund, Johansson i Torp och Gustafsson i Borås, vilka anmält, att de varit förhindrade att infinna sig vid uppropet, under gårdagen intagit sina platser i kammaren.

§ 2.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrått med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum lördagen den 12 innevarande januari företaga val av fyra ledamöter i talmanskonferensen, två kanslideputerade, sex ledamöter att jämte talmannen och vice talmännen tillsätta befattningshavare hos kammaren samt fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 3.

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig hava om tiden för valen samrått med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum tisdagen den 15 i denna månad företaga val av ledamöter och påföljande dag val av suppleanter i de ständiga utskotten samt vid förstnämnda sammanträde jämväl val av revisorer och revisors-suppleanter för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning.

§ 4.

På förslag av herr talmannen beslöt kammaren att vid sammanträdena den 15 och den 16 i denna månad företaga

jämväl val av ledamöter respektive suppleanter i kammarens allmänna beredningsutskott.

§ 5.

Herr talmannen och kammarens ledamöter avgingo kl. 10.45 fm. till slottskapellet, varest riksdagspredikan hölls av domprosten Gert Borgenstierna i Karlstad. Efter slutad gudstjänst begav sig kammaren till rikssalen. Hans Maj:t Konungen öppnade där riksdagen med ett tal. Sedan första kammarens talman härefter framfört första kammarens undersåtliga vördnad, framträdde **ANDRA KAMMARENS TALMAN** och yttrade:

Eders Majestät!

Med saknad och tacksamhet minnas vi H. K. H. Hertigen av Västergötland och den gärning, som han under sin levnad utförde. Som ledare för Röda korsets verksamhet går hans namn till eftervärlden.

Det bekymmersamma politiska och ekonomiska läget i världen inrymmer ovisshet och fara. Så länge det tillståndet råder få vi känna oss beroende därav. Omsorgen om vårt lands bästa manar oss till samverkan kring den uppgift, som i nuvarande tid är den väsentliga, att genom vaksamhet och beredskap behålla vår fria ställning.

Efter världskrigets slut trodde man att tillståndet skulle förbättras. Men vi känna till att många svårigheter och bekymmer uppstått under de gångna åren. Det har varit svårt att anpassa det ekonomiska livet efter de rådande förhållandena. Men i jämförelse med andra länder har läget för oss varit bättre, när det gällt att åt vårt folk skapa ökad trygghet, rättvisa och frihet.

Vi ha också haft en god arbetstillgång, som stegradt produktionen och höjt vår levnadsstandard. Det var anorlunda förr. När jag för nära tjugو år sedan första gången som talman stod här inför tronen, talade jag om den betydande arbetslöshet som då var rådande. Jag sade, att tillvaron var mörk och dyster för ett mycket stort antal medborgare i vårt land. Men, Eders Majestät, det kan jag inte säga nu, ty under senare tid har det skett en sådan förändring på samhällslivets område, att det för stora lager av vårt folk medfört en socialt och ekonomiskt tryggare tillvaro.

Visslerligen måste vi fortfarande spänna våra krafter för att uppnå ekonomisk stabilitet. Och för att vinna en framgångsrik stabiliseringspolitik erfordras en återhållsam konsumtion och ökat sparande. Men det är också av stor vikt att produktionen kan hållas uppe.

Av allt att döma torde det dröja ännu en tid innan någon verklig förändring till det bättre kommer att inträda i världen. Därför gäller det för oss att i denna prövande tid bevara vårt lands oavhängighet och vårt demokratiska samhällssystem. Med förhoppning om en allmän god vilja härtill framför andra kammaren till Eders Majestät sin tacksamhet och undersåtliga vördnad.

Talmännen fingo härefter vardera mottaga ett exemplar av dels Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1952/53, dels ock Kungl. Maj:ts berättelse till 1952 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit, varefter ceremonien på rikssalen avslutades; och åtskildes kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattat före avgången från dess samlingsrum.

In fidem
Gunnar Britth.

Lördagen den 12 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

Företogs val av fyra ledamöter i talmanskonferensen, och blevo därtill utsedda:

- herr Fast,
- » Hjalmarson,
- » Ohlin och
- » Svensson i Grönvik,

envar med 84 röster.

§ 2.

Anställdes val av två kanslideputerade. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr FAST, som yttrade: Herr talman! För vart och ett av de val som nu skola företagas ber jag att få avlämna en ge-

mensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr Fast beträffande detta val avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

- herr Mårtensson i Uddevalla och
- » Larsson i Stockholm.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades herr Mårtensson i Uddevalla och Larsson i Stockholm utsedda till kanslideputerade.

Interpellation ang. beredande av ökat skydd åt trafikchaufförer i deras yrkesutövning.

§ 3.

Företogs val av sex ledamöter att jämte herr talmannen och vice talmännen tillsätta befattningshavare i kammaren.

Herr Fast avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

- herr Severin,
- » Boman i Kieryd,
- » Hall,
- » Svensson i Grönvik,
- » Andersson i Mölndal och
- » Pettersson i Dahl.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda till kanslitillsättare.

§ 4.

Anställdes val av fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

Herr Fast avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

- herr Netzen,
- » Wiklund i Stockholm,
- » Svensson i Grönvik och
- » von Seth.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag angående de under §§ 2—4 här ovan omförmälda valen.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

Kungl. Maj:ts den 11 innevarande januari på rikssalen avlämnade

dels proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1952/53

dels och berättelse till 1952 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse samt

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 7.

Herr FAST erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att andra kammaren måtte besluta att utse suppleanter i de ständiga utskotten till ett antal av aderton i konstitutionsutskottet, bevillningsutskottet och jordbruksutskottet, tjugosex i statsutskottet samt sexton i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta. Slutligen får jag hemställa, att kammaren måtte besluta att utse tjugosex suppleanter i kammarens allmänna beredningsutskott.

Kammaren biföll vad herr Fast sålunda hemställt.

§ 8.

Interpellation ang. beredande av ökat skydd åt trafikchaufförer i deras yrkesutövning.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr von SETH, som yttrade: Herr talman! En droskchaufför har åter mördats på ett meningslöst och grymt sätt. Det är därmed icke mindre än 12 trafikchaufförer som mördats i samband med sin yrkesutövning på 25 år, en för vårt land skrämmande siffra.

Erfarenheter från andra länder visa, att yrkeschaufförerna äro en grupp, som utsättes för påfallande stor risk att bli offer för överväld under utövandet av sitt arbete. Våldsdåd mot droskchauf-

Interpellation ang. beredande av ökat skydd åt trafikchaufförer i deras yrkesutövning.

förer ha tyvärr också en viss benägenhet att bli en »epidemisk» psykosartad företeelse, kanske delvis på grund av det för mindre balanserade själar frestande sensationsmakeriet kring denna typ av våldsbrott.

I februari 1947 tillsattes sakkunniga för utredning rörande åtgärder för beredande av ökat skydd åt trafikchaufförer under yrkesutövning. De hade enligt inrikesministerns direktiv att verkställa skyndsamt utredning och avlämnade redan i december samma år en promemoria. Denna har varit på remiss till olika instanser, och författningsförslag har utarbetats och likaledes remitterats. År 1950 överlämnades det tillgängliga materialet till kommunikationsdepartementet för bearbetning. Något förslag synes sedan dess icke ha framlagts, och riksdagen har därför icke haft att taga ställning till något förslag om frågans lösning.

Det torde vara uppenbart, att det är en vanskelig uppgift att skapa absolut trygghet för trafikchaufförerna genom praktiska åtgärder till rimliga kostnader. Dessa svårigheter böra dock enligt min mening icke få avskräcka myndigheterna från att göra ett försök att nå fram till godtagbara lösningar, detta dels av omtanke om en utsatt yrkesgrupp, dels ur preventiv synpunkt. En åtgärd från högsta ort skulle nämligen rent psykologiskt kunna bidra till att avskräcka från våldsdåd mot trafikchaufförer.

De praktiska åtgärder, som skulle kunna vidtagas, torde närmast vara dels införandet av skottsäker skyddsruta mellan chauffören och passagerarutrymmet, dels beviljandet av licenser för tårgaspistoler av kraftigare typ för varje trafikbilförare. Dessa praktiska åtgärder torde emellertid böra kompletteras med ett ökat rättsskydd i form av straffskärpning för varje övergrepp eller våld mot trafikchaufför i yrkesutövning.

Det synes mig föga lämpligt att denna fråga, vilken berör den personliga säkerheten hos viss yrkesgrupp som kommer i utsatt beröring med kriminella element, överflyttats till kommunikationsdepartementet. Då frågan tagits upp inom inrikesdepartementet och behandlats där 1947—1950, torde det vara ändamålsenligt att inrikesdepartementet får slutföra ärendet och snarast möjligt föreslår åtgärder, antingen på basis av de sakkunnigas utredning av år 1947 eller efter övervägande av förslag om kombinerade åtgärder av typ som ovan nämnts med skyddsruta, beväpning och straffskydd. Man har anledning förmoda, att det stora antalet försök till rån, misshandel och övervåld av annan art gentemot trafikchaufförer härigenom skulle minska betydligt. Härtill kommer att den osäkerhets-känsla och misstänksamhet som yrkeschaufförerna tyngas av i samband med längre körningar, delvis på okända vägar, skulle elimineras till fördel för den laglydiga allmänhet, som föredrar ett ömsesidigt förtroende mellan chaufför och passagerare.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande fråga:

Avser herr statsrådet att inom den närmaste framtiden framlägga förslag om åtgärder av provisorisk eller definitiv art, som ge ökat skydd åt trafikchaufförer i deras yrkesutövning?

Denna anhållan bordlades.

§ 9.

Anmälades, att följande Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse tillställts kammaren, nämligen:

nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52;

nr 3, med förslag till lag angående tiden för firandet av Marie behådelsedag, midsommardagen och allhelgonadagen;

nr 4, med förslag till förordning om

ändring i kyrkomötesförordningen den 22 april 1949 (nr 174);

nr 5, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 16 § kyrkomötesförordningen den 22 april 1949 (nr 174);

nr 6, med förslag till förordning med vissa bestämmelser till motverkande av spridning av flyghavre;

nr 7, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.;

nr 8, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, m. m.;

nr 9, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 30 juni 1948 (nr 449) om disciplinstraff för krigsmän och lag om ändrad lydelse av 9, 22 och 61 §§ militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472);

nr 10, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 och 4 §§ lagen den 29 november 1946 (nr 722) med särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, så ock om fortsatt giltighet av samma lag;

nr 12, angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl.;

nr 13, angående befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan;

nr 14, angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m.; samt

nr 16, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 10.

Anmäldes, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen, nämligen

nr 1, av fröken *Vinge m. fl.*, om en snabbutredning rörande verksläkarinstitutionen samt verksläkarnas anställnings- och arvodesförhållanden;

nr 2, av herrar *Larsson* i Luttra och *Andersson* i Dunker, om en allsidig utredning rörande åldringsvården och därmed sammanhängande problem;

nr 3, av herr *Pettersson* i Norregård *m. fl.*, om rätt för folkpensionär till en fri resa årligen till nära anhöriga;

nr 4, av fröken *Vinge* och fröken *Höjer*, om beredande av tilläggspension åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst;

nr 5, av herr *Christenson* i Malmö, angående sådan ändring av bestämmelserna i 32 § kommunalskattelagen att resekostnads- och traktamentsersättning, som anvisas av annan än staten, icke skall utgöra skattepliktigt intäkt;

nr 6, av herr *Andersson* i Björkäng *m. fl.*, om avskaffande av kvarlåtenskapsskatten m. m.; samt

nr 7, av herr *Hagberg* i Luleå *m. fl.*, angående ändring av § 13 regeringsformen, m. m.

Dessa motioner bordlades.

§ 11.

På förslag av herr talmannen beslöt kammarerna, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1952/53, samt proposition nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52, skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarernas nästkommande sammanträde.

Kammarernas ledamöter åtskildes här efter kl. 11.17 fm.

In fidem
Gunnar Britth.

Tisdagen den 15 januari.

Kl. 11 fm.

§ 1.

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande januari fattade beslut skulle nu val förrättas av dels ledamöter i de ständiga utskotten, dels revisorer för deltagande i den granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, som skulle äga rum under innevarande år, jämte suppleanter för dessa revisorer, dels ock ledamöter i kammarens allmänna beredningsutskott; och verkställdes först val av ledamöter i utrikesutskottet.

Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr **ANDRE VICE TALMANNEN**, som anförde: Herr talman! För vart och ett av de val som nu skola företagas ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr andre vice talmannen för val av ledamöter i utrikesutskottet avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

Ward
Ohlin
Fast
Svensson i Grönvik
Olsson i Gävle
Svensson i Ljungskile
Hall
Hjalmarson.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kammaren ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 2.

Anställdes val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hallén
von Friesen
Fast
Pettersson i Norregård
Norén
Swedberg
Spångberg
Nolin
Jonsson i Haverö
Olsson i Mora.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i konstitutionsutskottet.

§ 3.

Anställdes val av ledamöter i statsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Ward
Malmborg i Skövde
Bergström
Svensson i Grönvik
Andersson i Malmö

Boman i Kieryd
 Mårtensson i Uddevalla
 Skoglund i Doverstorp
 Wallentheim
 Svensson i Ljungs-kile
 Lindholm
 Rubbestad
 Eriksson i Sandby
 Ståhl
 Staxäng.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i statsutskottet.

§ 4.

Anställdes val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Björklund
 Kristensson i Osby
 Olsson i Gävle
 Jonsson i Skedsbygd
 Orgård
 Persson i Svensköp
 Sundström
 Hagberg i Malmö
 Nilsson i Kristinehamn
 Sjölin.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i bevillningsutskottet.

§ 5.

Anställdes val av ledamöter i bankoutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Severin
 Fröderberg
 Nilsson i Landskrona
 Persson i Norrby

Humla, fru
 Schmidt
 Sköldin
 Fagerholm.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i bankoutskottet.

§ 6.

Anställdes val av ledamöter i första lagutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista», upptog följande namn:

Hedlund i Östersund
 Rylander
 Olsson i Mellerud
 Johansson i Norrfors
 Lindberg
 Johnsson i Stockholm
 Landgren
 Håstad.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i första lagutskottet.

§ 7.

Anställdes val av ledamöter i andra lagutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hellbacken
 Jacobsson i Igelsbo
 Nordgren, fru
 Ryberg
 Johansson i Norrköping, fru
 Sandström, fru
 Nilsson i Göteborg
 Hagård.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kam-

maren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i andra lagutskottet.

§ 8.

Anställdes val av ledamöter i tredje lagutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Löbbo
Stjärne
Ericsson i Sörsjön
Andersson i Dunker
Holm
Åhman
Andersson i Mölndal
von Seth.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i tredje lagutskottet.

§ 9.

Anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteck-

ningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Andersson i Tungelsta
Johnsson i Kastanjegården
Gustafson i Dädesjö
Pettersson i Dahl
Jacobson i Vilhelmina
Anthy
Andersson i Hyssna
Hægglom
Jonsson i Järvsand
Ahlsten.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i jordbruksutskottet.

§ 10.

Anställdes val av dels sex revisorer för deltagande i den granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, som skulle äga rum under innevarande år, dels ock sex suppleanter för dessa revisorer.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista med partibeteckningen »Gemensam lista» av följande utseende:

Riksdagsman Olsson, G. A., Gävle	Riksdagsman Ericsson, E., Sörsjön
Riksdagsman Johnsson, P. A., Kastanjegården, Mörrum	Riksdagsman Fröderberg, G., Arbrå
Riksdagsman Andersson, K. A. M., Löbbo, Hällabäck	Riksdagsman Lindberg, C. A. E., Stockholm
Riksdagsman Pettersson, A. P., Dahl, Vessigebro	Riksdagsman Jonsson, C. A. D., Skedsbygd, Alsterbro
Riksdagsman Bergström, K. A. E., Hälsingborg	Riksdagsman Nilsson, C. O., Göteborg
Riksdagsman Boman, K. E. R., Kieryd, Stora Hultrum	Riksdagsman Stjärne, A. V., Ramfall

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma av kammaren godkänd; och förklarades hava blivit utsedda till revisorer herrar Olsson i Gävle, Johnsson i Kastanjegården, Andersson i Löbbo, Pettersson i Dahl, Bergström och Boman i Kieryd, samt till suppleanter för dem respektive herrar Ericsson i Sörsjön, Fröderberg, Lindberg, Jonsson i Skedsbygd, Nilsson i Göteborg och Stjärne.

§ 11.

Anställdes val av ledamöter i kammarens allmänna beredningsutskott.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Gustafsson i Bogla
 Nordkvist
 Ekdahl
 Pettersson i Ersbacken
 Öberg, fröken
 Christenson i Malmö
 Ohlsson i Kastlösa
 Dickson
 Västberg, fru
 Ager, fröken
 Brandt
 Jönsson i Rossbol
 Svensson i Alingsås
 Gustafson i Göteborg
 Forsberg
 Braconier
 Nygren, fröken
 Vinge, fröken
 Johansson i Kalmar
 Adolfsson.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till ledamöter i allmänna beredningsutskottet.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 1—11 här ovan omförmälda valen.

§ 13.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse till 1952 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 14.

Föredrogs var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionen nr 3, med förslag till lag angående tiden för firandet av Marie bebådelsedag, midsommardagen och allhelgonadagen;

till konstitutionsutskottet propositionerna:

nr 4, med förslag till förordning om ändring i kyrkomötesförordningen den 22 april 1949 (nr 174); och

nr 5, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 16 § kyrkomötesförordningen den 22 april 1949 (nr 174);

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 6, med förslag till förordning med vissa bestämmelser till motverkande av spridning av flyghavre;

nr 7, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 19 juni 1942 (nr 429) om hyresreglering m. m.;

nr 8, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, m. m.;

nr 9, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 30 juni 1948 (nr 449) om disciplinstraff för krigsmän och lag om ändrad lydelse av 9, 22 och 61 §§ militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472); och

nr 10, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 och 4 §§ lagen den 29 november 1946 (nr 722) med

Interpellation ang. gruvbrytningen i Smålands Taberg.

särskilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för försvaret, så ock om fortsatt giltighet av samma lag;

till statsutskottet propositionen nr 12, angående löne- och pensionsreglering för professorer och vissa andra akademiska lärare m. fl.;

till jordbruksutskottet propositionen nr 13, angående befrielse i vissa fall från betalningsskyldighet till kronan; samt

till statsutskottet propositionen nr 14, angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m.

§ 15.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 16, till riksdagen med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Berndt Gunnar Emil Danielson att under innevarande riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrivelsens innehåll meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kansli-deputerade.

§ 16.

Föredrogs var efter annan följande på bordet liggande motioner; och remitterades därvid

till statsutskottet motionerna:

nr 1 av fröken *Vinge m. fl.*;

nr 2 av herrar *Larsson* i Luttra och *Andersson* i Dunker;

nr 3 av herr *Pettersson* i Norregård m. fl.; och

nr 4 av fröken *Vinge* och fröken *Höjer*;

till bevillningsutskottet motionerna:

nr 5 av herr *Christenson* i Malmö; och

nr 6 av herr *Andersson* i Björkäng m. fl.; samt

till konstitutionsutskottet motionen nr 7 av herr *Hagberg* i Luleå m. fl.

§ 17.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott justitieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

§ 18.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

§ 19.

Föredrogs den av herr *von Seth* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående beredande av ökat skydd åt trafikchaufförer i deras yrkesutövning.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 20.

På förslag av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1952/53, och nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52, skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 21.

Interpellation ang. gruvbrytningen i Smålands Taberg.

Ordet lämnades på begäran till

Herr von SETH, som anförde: Herr talman! Naturskyddsintresserade kretsar landet runt ha med oro tagit del av uppgifterna om att malmbrytning i större skala kommer att äga rum i Smålands Taberg, varigenom detta ur naturskyddssynpunkt och av rent kulturhi-

Interpellation ang. gruvbrytningen i Smålands Taberg.

storiska skäl värdefulla område torde komma att helt förstöras.

Det torde knappast vara nödvändigt att inför riksdagen ingående redogöra för vikten av att bibehålla Smålands Taberg som ett naturreservat. Berget är icke blott ett kulturhistoriskt minnesmärke från den tid då här låg den småländska bergslagen med den livliga malmbrytning som förekom innan den mellansvenska och norrländska malmen kunde utvinnas. Smålands Taberg, som med all rätt betecknas som en turistattraktion av klass, har lockat många svenska och utländska turister till jönköpingstrakten. Icke utan skäl har Smålands Taberg kallats för ett av södra Sveriges vackraste naturminnesmärken. Här förekom malmbrytning redan på 1500-talet, och i början av 1600-talet idkade kronan bergsbruk vid berget. Malmbrytningen nedlades på 1890-talet, och i stället blev berget en turistort av klass. Man hoppades då allmänt att för framtiden få behålla berget som ett märkligt geologiskt naturminne. Det annalkande andra världskriget medförde emellertid faror för Smålands Taberg, och malmbrytningen kom i gång på nytt. I juli 1938 tillskrev hembygdsföreningen handelsdepartementet i anledning av att tyska firmor ville utnyttja malmen, och justitiedepartementet svarade med lugnande försäkringar. Malmbrytningen forcerades emellertid, och sommaren 1940 hade ett järnvägsspår byggts söderut från bergmassivet, och den vackra idyllen var förstörd. I oktober 1944 började även bergets topp hotas av förstörelse genom gruvarbetet. En hemställan från hembygdsföreningen till regeringen föranledde ingen åtgärd.

Kungl. Vetenskapsakademien skrev då i remissyttrande den 8 februari 1945 bl. a.: »Det ca 1 1/2 mil söder om Jönköping belägna Smålands Taberg är utan tvivel ett av södra Sveriges större naturattraktioner.» Akademien ansåg sig dock icke böra avstyrka fortsatt

malmbrytning. Efter kriget påbörjades brytningen på nytt. Stora malmpartier krossades då till makadam för vägbeläggning, och nya stora kratrar sprängdes i berget.

Enligt vad som förljudes kommer nu det gruvbolag, som äger området, att sätta i gång med stordrift för att utvinna den malm som finns i berget. Bolaget har uppgivit att ca ettusen man komma att sysselsättas i gruvan för att utvinna bl. a. vanadin, som exporteras till Tyskland. Detta stålförädlingsmineral har en olycksbådande klang därför att det är eftersökt i krigs- och upprustningstider. Vi minnas ännu med beklämning, hur vanadinet ur Smålands Taberg under andra världskriget fördes till Tyskland för att användas till krigsindustri. Gruvan var ju på den tiden i tyska händer.

Det är förståeligt att tiotusentals människor nu med oro följa skådespelet kring Smålands Taberg. Den forcerade brytningen hotar också att beröva Småland dess »hjässa», ett område som sedan urminnes tid varit provinsens stolthet. Det ställs vissa frågor: Har denna malm så stor betydelse att den motiverar ödeläggande av ett naturminnesmärke av detta format? Kommer malmen att spela någon roll på längre sikt, och kan den inte möjligen åtkommas genom djupbrytningsmetoder, som eliminera risken av att bergets redan så skamfilade profil ytterligare försvinner eller helt ödelägges?

Det torde dock ännu vara möjligt att hinna rädda vad som återstår av detta berg, som — för att citera Carl von Linné — lyfter »sitt huvud såsom furen ibland enbuskarna» över Småland och jönköpingsbygden, vars vintersportcentrum det varit. Om regeringen vill intressera sig för frågan, torde det icke vara omöjligt att få till stånd ett avtal med det malmbrytande företaget, som för framtiden garanterar ett visst skydd åt bergets ur naturskyddssynpunkt viktiga delar. Det finns också möjlighet

Interpellation ang. förebyggande av missbruk av tjänstevapen inom försvarsmakten.**Interpellation ang. kristendomsundervisningen vid läroverken enligt den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen.**

att påskynda godkännandet av den stadsplan för vissa områden av Taberg, varom förslag framlagts. Ytterligare en utväg, som kanske dock ter sig onödigt tillspetsad, är att Kungl. Maj:t låter utreda sådana ändringar i nu gällande gruvlagstiftning, att viktigare naturminnesmärken kunna skonas.

Med anledning av vad ovan anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet få rikta följande frågor:

1) Har herr statsrådet sin uppmärksamhet riktad på riskerna för att Smålands Taberg genom forcerad gruvbrytning kommer att utplånas?

2) Kommer statsrådet att vidtaga åtgärder för att åt eftervärlden bevara detta märkliga naturminnesmärke i de delar som fortfarande finnas kvar?

Denna anhållan bordlades.

§ 22.

Interpellation ang. förebyggande av missbruk av tjänstevapen inom försvarsmakten.

Fru SJÖSTRAND erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Den 5 innevarande januari överfölls och mördades en taxichaufför i Eksjö. Händelsen upprörde icke allenast invånarna i Eksjö utan även allmänheten över hela vårt land, och alla frågade sig om händelsen kunde hava förebyggts genom åtgärder i en eller annan riktning. Det visade sig, att förövaren av brottet var en ung volontär vid Ing. 2 i Eksjö. Det visade sig även, att mordvapnet var en regementet tillhörig pistol, som volontären medfört till sin bostad. Det kan tänkas, att innehavet av detta vapen utlöst handlingen i ett oöverlagt ögonblick och att gärningen varit ogjord, om han icke så lätt som synes ha skett kommit över vapnet i fråga. Man frågar sig huruvida

2 — *Andra kammarens protokoll 1952. Nr 1.*

den ungdom, som vapenövas, utan vidare får disponera skjutvapen och ammunition även under fritiden eller, om så icke är förhållandet, vilka åtgärder som vidtagas för att förhindra att de från förläggningen medföra vapen och ammunition. Man har även vid andra tillfällen iakttagit, att tjänstevapen använts för brottsliga handlingar, och det är från skyddssynpunkt betydelsefullt, att vad som rimligtvis kan göras för att förebygga missbruk verkligen iakttages. I det aktuella fallet var det fråga om en ung man, som visat sig opålitlig och som stod under polisuppsikt.

Med hänvisning till ovanstående anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet få framställa följande fråga:

Anser statsrådet, att tillräckliga åtgärder vidtagits för att förebygga missbruk av tjänstevapen inom försvarsmakten, och, om så icke är förhållandet, vilka åtgärder ämnar statsrådet vidtaga för att erhålla en effektivare kontroll i detta hänseende?

Denna anhållan bordlades.

§ 23.

Interpellation ang. kristendomsundervisningen vid läroverken enligt den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr GUSTAFSSON i Borås, som anförde: Vid slutet av höstsessionen av föregående års riksdag riktade jag med andra kammarens tillstånd en interpellation till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet angående kristendomsämnets ställning inom den nya gymnasieorganisationen. I interpellationen framhöll jag följande.

Kungl. skolöverstyrelsen har uppgjort

Interpellation ang. kristendomsundervisningen vid läroverken enligt den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen.

ett förslag till ny provisorisk gymnasieorganisation. Förslaget förtjänster på skilda områden äro värda allt beröm, såsom t. ex. inrättandet av en s. k. »allmän linje», men det erbjuder jämväl i övrigt många förändringar, bl. a. i fråga om kristendomskunskapens ställning på schemat. Proportionen har med den nya tim- och kursplanen på latinlinjen blivit rimligare. Kursplanen synes syfta till att stärka bibelkunskapen, som fått ökat utrymme.

Genom den omflyttning, som ägt rum inom timplanen, har sista ringen å samtliga linjer fått två timmar i stället för, som under en följd av år, endast en timme. Detta bör noteras som en kvalitativ vinst men innebär dock inte någon kvantitativ förbättring. Ett gammalt önskemål hos kristendomsläraryn har dock därigenom blivit tillgodosett. För latingymnasiets del blir alltså timantalet oförändrat, och den nya allmänna linjen får samma kristendomsundervisning som latinlinjen. Det pris, som man får betala för denna kvalitativa vinst, är dock rätt högt, enär det i realiteten kommer att betyda en viss minskning av kristendomsämnet timmar, enär skrivningar och examina taga bort mer tid i högsta ringen än på lägre stadier.

Vad som nu emellertid vållat stor oro såväl bland kristendomslärare vid läroverken som bland stora skaror hos vårt folk är kristendomsämnet försämrade ställning i det kommande realgymnasiet. Sedan länge har ämnet i den högre skolan fått vidkännas kraftig reducering. Både före och efter den stora skolreformen år 1905 lästes kristendom tre timmar i de lägre klasserna i realskolan och i den övriga realskolan och i hela gymnasiet två timmar i veckan. Reformen 1928 gjorde kristendomen till ett tvåtimmarsämne i hela realskolan och alla gymnasieringar. Redan 1933 ströks emellertid en timme i

högsta ringen på såväl det treåriga gymnasiet som på det fyraåriga. Samtidigt slopades kristendomsämnet som förhörsämne i studentexamen. Förändringarna voro ett radikalt ingrepp i kristendomsämnet ställning i den högste skolan.

Genom ett kungl. brev 1950 skars ytterligare en timme bort. Denna gång drabbades tredje klassen av den femåriga realskolan och andra klassen av den fyraåriga. Under studietiden fram till studentexamen har ämnet således två gånger blivit ett entimmesämne med alla de pedagogiska svårigheter, som äro förknippade därmed — framhålles det från sakkunnigt håll. En timme per vecka betraktas inom lärarkretsar som ett oting och säges omöjliggöra en effektiv undervisning. Allmänna lov, idrottsdagar, skrivningar etc. göra, att även denna timme kan falla bort. Vill det sig illa, kan det dröja tre veckor mellan tvenne lektioner.

Det som på många håll i vårt land väckt så stor uppmärksamhet, att även offentliga opinionsmöten börjat anordnas, är likväl det förhållandet, att skolöverstyrelsens förslag syftar till att helt nedlägga kristendomsämnet i näst högsta ringen av det blivande realgymnasiet.

Därmed reduceras totala antalet undervisningstimmar per vecka på den fyraåriga linjen från sju timmar till fem och på den treåriga linjen från fem timmar till tre.

Motiveringen för att just kristendomsämnet får finna sig i att bli undanträngt är ämnesträngseln på schemat. De argument, som man framför, äro allvarliga nog, men man undrar: Varför skall ett och samma ämne gång efter annan få kompensera vad andra kräva av utrymme? Även om andra ämnen också fått maka åt sig, synes likväl kristendomsämnet främst ha kommit i blickfältet, när man kämpat om utrym-

Interpellation ang. kristendomsundervisningen vid läroverken enligt den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen.

me. Att skolan skall skickliggöra för kommande livsuppgifter, göra människan effektiv, får inte betyda bara, att hon skall bli tekniskt kunnig, utan jämväl att hon bör äga en god människokunskap, en fast livsgrund, normer för en sund livsföring och insikt i livsåskådningsfrågor. Här har kristendomen sin givna plats och betydelse. Detta synes även ha varit skolkommissionens uppfattning. »Kristendomsämnet bör mer än de flesta andra ämnen kunna vara instrumentet för den personlighetsdanning, som är skolans väsentligaste uppgift», skrev 1946 års skolkommission, och Kungl. Maj:t och riksdag ha accepterat denna syn. Kommissionen fortsatte: »Undervisningen i detta ämne bör ge eleverna möjlighet att på grund av sakliga upplysningar och gedigen kunskap om religionens värld, på grund av insikt om frågornas allvar och livsavgörande betydelse och på grund av egna erfarenheter och egen läggning bygga upp en personlig livsåskådning.»

Man har svårt att frigöra sig från den frågan: Kan kristendomsämnet som personlighetsdanande faktor komma till sin rätt om timantalet beskäres på sätt som det här är fråga om? Innebär inte reduceringen av kristendomsundervisningen, att strävan efter en bredare och djupare personlighetsdanning ställes i bakgrunden?

Interpellationen blev på grund av tidsknapphet inte besvarad. På grund härav och med hänvisning till vad jag ovan anfört vill jag nu anhålla om andra kammarens tillstånd att åter väcka interpellationen och till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet rikta följande fråga:

Anser sig herr statsrådet kunna medverka till att kristendomsundervisningen vid läroverken icke minskas i den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen?

Denna anhållan bordlades.

§ 24.

Herr talmannen meddelade, att herr Ståhl, som vid kammarens sammanträde den 10 januari med läkarintyg styrkt sig tills vidare vara hindrad att deltaga i riksdagsgöromålen, denna dag åter intagit sin plats i kammaren.

§ 25.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och herrar vice talmän i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal, den 12 januari 1952.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen och herrar vice talmän de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte dem tillsätta kammarens kanslipersonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännen vid innevarande riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, fjorton stenografer, en förste kanslist och fem kanslister.

Herrar deputerade antogo till

notarie:

e. o. hovrättsnotarien, jur. kand. Nils G. H. Liliequist;

förste stenografer:

f. d. tullkontrollören Agnar Michal,

f. d. förste byråsekreteraren Erland N. Dahlén,

byråchefen, fil. kand. Hans A. Heimbürger samt

sekreteraren och ombudsmannen, jur. kand. Anders Norrman;

stenografer:

jur. kand. Göte Fahlin,

e. o. byråsekreteraren, jur. kand. John W. Löf,

redaktören C. O. Bertil Arborén,

A. Fritiof Klason,

e. o. förste byråsekreteraren, jur. kand. Gustaf A. H. Titz,

e.o. hovrättsassessorn, jur. kand. Per G. Bergsten,

fru Signhild Elfner,

sekreteraren, jur. kand. Bengt G. E:son Lindahl,

Stig A. L. Ekermann,

pol. mag. Lars A. Nilsson,

Knut Nilson,

tingsnotarien jur. kand. Brit-Marie Ericsson,

civilingenjören S. P. Olof Nilsson och Bengt E. Lundin;

förste kanslist:

fru Ebba Ihrman; samt

kanslister:

f. d. överkontrollören A. Helmer Gärdin,

e.o. byråsekreteraren, jur. kand. K. Allan Löfgren,

fru Eva Särnmark,

fil. stud. Bertil R. Palmquist och

jur. stud. Johnny Sköldvall.

På därom gjord framställning beviljades e. o. hovrättsassessorn Per G. Bergsten på grund av offentligt uppdrag ledighet tills vidare, och förordnades fil. stud. Bertil R. Palmquist att under tiden uppehålla Bergstens stenografbefattning. Beträffande den återstående kanslisttjänsten beslöte herrar deputerade, att prov skulle anställas för uttrönande av de sökandes skicklighet såsom stenografer.

Det skulle åligga de hos kammaren anställda kanslisterna att vid behov tjänstgöra jämväl vid diskussionsprotokollet.

Åt kanslisten Gärdin uppdrogs att föra kammarens diaries.

Här skulle antecknas att på särskild

anmodan följande tjänstemän redan tidigare inträtt i tjänstgöring hos kammaren, nämligen den 10 innevarande januari Liliequist såsom notarie, Norrman och Fahlin såsom stenografer samt Palmquist såsom kanslist, den 7 januari fru Ihrman såsom förste kanslist och fru Särnmark såsom kanslist ävensom den 2 januari Gärdin såsom kanslist.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

År och dag som ovan.

In fidem
Gunnar Britth.

§ 26.

Anmälades, att följande Kungl. Maj:ts propositioner tillställts kammaren, nämligen

nr 11, med förslag till lag om tillägg till lagen den 3 september 1939 (nr 608) om enskilda vägar;

nr 15, med förslag till lag om häradsallmänningar, m. m.;

nr 18, angående plan för flottans fartygsbyggnader;

nr 19, med förslag till förordning om ändring i 6 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99);

nr 21, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.; och

nr 23, angående reglering av vissa från statens pensionsanstalt utgående pensioner, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 27.

Anmälades, att till herr talmannen under sammanträdet avlämnats följande motioner, nämligen:

nr 8, av herr Hagberg i Luleå m. fl., om Sveriges utträde ur den s. k. Marshallorganisationen;

nr 9, av herrar *Edberg* och *Braconier*, om anslag till Europarörelsens läroanstalt Collège d'Europe i Bruges;

nr 10, av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*, om årligt understöd åt förre banmästaren E. N. Persson-Ångman;

nr 11, av herr *Hedlund* i Östersund *m. fl.*, om årligt understöd åt förre vägarbetaren N. O. Molander;

nr 12, av herrar *Johansson* i Stockholm och *Hagberg* i Luleå, om åtgärder mot krigspropaganda;

nr 13, av herr *Lindberg m. fl.*, angående inrättande av en socialförsäkringsdomstol;

nr 14, av herr *Lindberg m. fl.*, om sådan ändring av grundlagarna, som erfordras för utseende av en riksdagens socialförsäkringsombudsman; och

nr 15, av herr *Ericsson* i Näs *m. fl.*, angående ändring av språkformerna i riksdagens protokoll.

Dessa motioner bordlades.

§ 28.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 11.25 fm.

In fidem
Gunnar Britth.

Onsdagen den 16 januari.

Kl. 11 fm.

På grund av förfall för sekreteraren tjänstgjorde undertecknad, jämlikt herr talmannens förordnande, vid protokollet.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 innevarande januari.

§ 2.

I enlighet med kammarens därom den 11 innevarande januari fattade beslut skulle nu val verkställas av suppleanter i de ständiga utskotten och kammarens allmänna beredningsutskott; och företogs först val av suppleanter i utrikesutskottet.

Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr **ANDRE VICE TALMANNEN**, som anförde: Herr talman! För vart och ett av de val, som skola företagas vid detta plenum, ber jag få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upptar

namn å så många personer, som det ifrågakvarande valet avser.

Den av herr andre vice talmannen för val av suppleanter i utrikesutskottet avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Gemensam lista» följande namn:

Hallén
Kristensson i Osby
Wallentheim
Pettersson i Dahl
Andersson i Malmö
von Friesen
Edberg
Skoglund i Doverstorp.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i utrikesutskottet.

Riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kammaren ingiva förslag till skrivelse till Konungen med anmälan om samma val.

§ 3.

Anställdes val av suppleanter i konstitutionsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Larsson i Julita
 Nordkvist
 Gustafsson i Bogla
 Hansson i Skediga
 Svedberg, fru
 Hammar
 Edberg
 Håstad
 Hallberg
 Häckner
 Bark
 Larsson i Luttra
 Wallin, fru
 Löfroth
 Adamsson
 Braconier
 Bengtsson i Varberg
 Gustafsson i Borås.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i konstitutionsutskottet.

§ 4.

Verkställdes val av suppleanter i statsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Hall
 Bergstrand
 Åkerström
 Johansson i Mysinge
 Hoppe
 Kollberg
 Petterson i Degerfors
 Kyling
 Thapper
 Elmén, fröken

Andersson i Munkaljungby

Onsjö

Jansson i Kalix

Widén

Persson i Växjö

Birke

Ericsson i Luleå, fru

Wedén

Svensson i Alingsås

Hansson i Skegrie

Gustafsson i Stockholm

Nihlfors

Karlsson i Olofström

Gustafsson i Skellefteå

Nygren, fröken

Hjalmarson.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i statsutskottet.

§ 5.

Anställdes val av suppleanter i bevillningsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Olofsson
 Gunnarsson
 Ohlsson i Kastlösa
 Vigelsbo
 Brandt
 Strandh
 Forsberg
 Edström
 Allard
 Äqvist
 Kärrlander
 Johnsson i Skoglösa
 Wiklund i Öjebyn
 Christenson i Malmö
 Henriksson
 Nilsson i Svalöv
 Eriksson i Stockholm, fru
 Anderson i Sundsvall.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kam-

maren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i bevillningsutskottet.

§ 6.

Anställdes val av suppleanter i bankoutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Gavelin
Åqvist
Johansson i Kalmar
Jönsson i Rossholm
Hallberg
Gustafson i Göteborg
Malmborg i Stockholm
Birke
Andersson i Ronneby
Rosén
Sehlstedt
Hansson i Önnarp
Andersson i Alfredshem
Nyberg
Eriksson i Stockholm, fru
Edström.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i bankoutskottet.

§ 7.

Verkställdes val av suppleanter i första lagutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Öberg, fröken
Wirtén
Skoglund i Umeå
Svensson i Stenkyrka
Hedqvist
Gustafsson i Borås
Johansson i Skövde, fru

Östlund
Östrand
Gärde Widemar, fru
Ekström
Andersson i Björkäng
Jacobsson i Sala
Liljedahl, fröken
Löfqvist, fru
Hellström, fru.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i första lagutskottet.

§ 8.

Anställdes val av suppleanter i andra lagutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Västberg, fru
Höjer, fröken
Lundberg
Carlsson i Bakeröd
Andersson i Alfredshem
Huss
Jönsson i Lund
Ewerlöf, fru
Odhe
Wiklund i Stockholm
Svensson i Göteborg
Ericsson i Näs
Andersson i Linköping
Sjöstrand, fru
Renström-Ingenäs, fru
Wetterström, fröken.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i andra lagutskottet.

§ 9.

Verkställdes val av suppleanter i tredje lagutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Johansson i Torp
 Utbult
 Levin
 Jansson i Aspeboda
 Jansson i Hällefors
 Häckner
 Torbrink, fru
 Larsson i Karlstad
 Persson i Appuna
 Nyberg
 Engkvist
 Hansson i Skegrie
 Andersson i Ryggestad
 Nestrup
 Bengtsson i Halmstad
 Nilsson i Bästekille.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i tredje lagutskottet.

§ 10.

Anställdes val av suppleanter i jordbruksutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Eriksson i Hallstahammar, fru
 Svensson i Ljungskile
 Nilsson i Varuträsk
 Svensson i Vä
 Ekdahl
 Utbult
 Larsson i Julita
 Larsson i Karlstad
 Netzén
 Mårtensson i Smedstorp
 Lindström
 Boman i Stafsund
 Andersson i Essvik
 Andersson i Långviksmon
 Lindskog, fru

Boman, fru
 Arweson
 Kollberg.

Sedan herr talmannen uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i jordbruksutskottet.

§ 11.

Verkställdes val av suppleanter i allmänna beredningsutskottet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Svedberg, fru
 Hammar
 Gavelin
 Johnsson i Skoglösa
 Allard
 Löfroth
 Kärrlander
 Nilsson i Svalöv
 Sehlstedt
 Elmén, fröken
 Netzén
 Larsson i Luttra
 Bark
 Andersson i Långviksmon
 Engkvist
 Nilsson i Bästekille
 Andersson i Ronneby
 Wohlin, fru
 Östrand
 Hansson i Önnarp
 Bengtsson i Halmstad
 Nestrup
 Andersson i Linköping
 Anderson i Sundsvall
 Svensson i Göteborg
 Kyling.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd, och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å listan, utsedda till suppleanter i allmänna beredningsutskottet.

§ 12.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 2—11 här ovan omnämnda valen.

§ 13.

Föredrogos var efter annan följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 11, med förslag till lag om tillägg till lagen den 3 september 1939 (nr 608) om enskilda vägar; och

nr 15, med förslag till lag om häradsallmänningar, m. m.;

till statsutskottet propositionen nr 18, angående plan för flottans fartygsbyggnader;

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 19, med förslag till förordning om ändring i 6 § familjebidragsförordningen den 29 mars 1946 (nr 99); och

nr 21, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 570) om anställande av distriktsbarnmorskor m. m.; samt

till statsutskottet propositionen nr 23, angående reglering av vissa från statens pensionsanstalt utgående pensioner, m. m.

§ 14.

Föredrogos var för sig följande på bordet liggande motioner; och hänvisades därvid

till utrikesutskottet motionen nr 8 av herr *Hagberg* i Luleå m. fl.;

till statsutskottet motionerna:

nr 9 av herrar *Edberg* och *Braconier*; samt

nr 10 och 11 av herr *Hedlund* i Östersund m. fl.;

till behandling av lagutskott motionerna:

nr 12 av herrar *Johansson* i Stockholm och *Hagberg* i Luleå; samt

nr 13 av herr *Lindberg* m. fl.;

till konstitutionsutskottet motionen nr 14 av herr *Lindberg* m. fl.; och

till andra kammarens allmänna beredningsutskott motionen nr 15 av herr *Ericsson* i Näs m. fl.

§ 15.

Föredrogs den av herr *von Seth* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet angående gruvbrytningen i Smålands Taberg.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 16.

Föredrogs den av fru *Sjöstrand* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för försvarsdepartementet angående förebyggande av missbruk av tjänstevapen inom försvarsmakten.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 17.

Föredrogs den av herr *Gustafsson* i Borås vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för eklestiasistikdepartementet angående kristendomsundervisningen vid läroverken enligt den timplan, som nu uppgöres för den nya provisoriska gymnasieorganisationen.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 18.

Interpellation ang. fastställande av hyresvärden vid de årliga taxeringarna på grundval av de nya fastighetstaxeringsvärdena.

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr **BIRKE**, som anförde: Herr talman! Resultatet av de förberedelser till årets allmänna fastighetstaxering, vilka bestå i att beredningsnämnderna å landet uppgöra förslag till nya taxeringsvärden, kan ännu icke överblickas. Det står emellertid klart att man har att räkna med betydande höjningar av taxeringsvärdena. Höjningar med 50 procent eller mera torde bli mycket vanliga.

Enligt kommunalskattelagen skola taxeringsvärden åsättas till det belopp som prövas utgöra taxeringsenhetens värde efter ortens pris (allmänna saluvärdet). Jag har icke för avsikt att inlåta mig på något omdöme om den nivå, på vilken taxeringsvärdena efter årets allmänna fastighetstaxering kunna komma att befinna sig. Det bör dock framhållas, att höjningarna på fastighetsägarhåll ses med viss oro. Mest framträdande torde denna oro vara bland villaägarna. Detta sammanhänger med den höjning av skatten som kommer att följa med höjningen av taxeringsvärdena och vilken för villaägarna ter sig såsom en indirekt hyreshöjning.

Skatteskärpningen för villaägarna tar sig i första hand uttryck i höjd kommunal fastighetsskatt. Ehuru denna är utformad såsom garantiskatt och såsom sådan i princip skulle leda till en minskning av den kommunala inkomstskatten, får den i det efter fastighetstaxeringen uppkommande läget i stort sett karaktären av en ren objektskatt. Ortsavdragskommittén har i sitt betänkande (SOU 1950: 5) redovisat en undersökning beträffande sex kommuner av hur de nya Ortsavdragen skulle verka vid en höjning av taxeringsvärdet för annan fastighet med 25 procent. Därav framgår

att endast ett ytterst ringa antal ägare till sådan fastighet skulle kunna utnyttja procentavdraget, om ifrågavarande höjning komme till stånd. Det framgår också, att antalet genom procentavdraget återvunna skattekronor vid en sådan höjning i genomsnitt för kommunerna skulle variera mellan 0,9 och 4,6 procent. Resultatet skulle givetvis bli ännu mera ogynnsamt vid en större höjning av taxeringsvärdena än 25 procent.

Av kommitténs utredningar finner man också, att ägare av annan fastighet genom Ortsavdragshöjningen skulle åsamkas betydande skatteskärpningar, detta även utan att taxeringsvärdena förändrades, nämligen med 24,4 procent i Pjätteryd, Kronobergs län, 20,9 procent i Fryele, Jönköpings län, och 18,8 procent i Krokstad, Göteborgs och Bohus län. Med hänsyn till att ökningen av utdebiteringen i kommunerna på grund av inflationen i allmänhet blivit högre än kommittén räknat med, torde de faktiska skatteskärpningarna bli väsentligt större än de här angivna. Det förefaller icke osannolikt att dessa skärpningar på det hela taget komma att motsvara den procentuella höjningen av taxeringsvärdena.

Hyresvärdet av villafastigheter bestämmas vid de årliga taxeringarna i allmänhet schablonmässigt. Detta brukar tillgå antingen så, att viss procent av taxeringsvärdet anses utgöra villafastighetens bruttohyresvärde, från vilket avdrag får ske för de faktiska omkostnaderna, eller så att hyresvärdet upptages efter något lägre procentsats, varvid avdrag icke får ske för kostnaderna för värme, vatten och avlopp eller dylikt. Skulle samma procentsatser komma att tillämpas å de höjda taxeringsvärdena, innebure detta uppenbarligen en betydande höjning av det beräknade hyresvärdet. Under normala förhållanden skulle väl icke mycket vara att säga härom. I vårt land förekommer emellertid sedan ungefär ett decennium hyresreglering, som innebär, att hyresnivån, bortsett från en del ökade drift-

Interpellation ang. åtgärder till minskande av brottsligheten m. m.

kostnader, fastlås vid 1939 års nivå. Detta fastlåsande möjliggöres genom ett statligt subventionsförfarande. Då emellertid hyresgäster, som komma i åtnjutande av ifrågavarande subventioner, icke bli beskattade för denna förmån, synes det icke konsekvent att ägare till villafastigheter genom den nu uppkommande höjningen av taxeringsvärdena skola beskattas för ett högre hyresvärde än tidigare, helst som de — såsom ovan visats — även dessförutan bli hårdare beskattade.

Den fråga jag här berört får icke aktualitet för årets inkomsttaxeringar. Jag har emellertid redan nu velat taga upp problemet, då detta omfattas med synnerligen stort intresse av alla vårt lands villaägare och då vidare vissa schablonnormer fastställas redan på hösten eller förvintern före taxeringsåret.

Med anledning av vad jag här anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande fråga: Anser herr statsrådet det vara riktigt och rimligt att de årliga taxeringsnämnderna vid fastställande av hyresvärden på grundval av de nya taxeringsvärdena iakttaga moderation och i allmänhet tillämpa ett lägre procenttal för erhållande av bruttohyresvärdet än vid de årliga taxeringarna på grundval av de nuvarande taxeringsvärdena?

Denna anhållan bordlades.

§ 19.

Interpellation ang. åtgärder till minskande av brottsligheten m. m.

Herr NYBERG erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Vissa tecken tyda på att brottsligheten i vårt land tenderat att öka under de senaste åren. Några siffror, som synas bestyrka detta, kunna anföras. Under tredje kvartalet 1951 kommo till polisens kännedom 61 215 brott, en siffra som med drygt 16 procent översteg motsvarande siffra för år

1950. Antalet stölder ökade med 21 procent, rattfylleribrotten med 37 procent och sedlighetsbrotten med 32 procent. Av vid årsskiftet föreliggande statistik synes också framgå, att brottsligheten i städerna i allmänhet ökat. På vissa håll har man talat om rekordsiffror.

Man bör naturligtvis icke draga alltför långt gående slutsatser av det statistiska materialet på detta område. Risken för felbedömningar är uppenbar. Så mycket synes dock vara klart, att man står inför en rätt oroande tendens. Alldeles oavsett statistikens utsago har man i allmänhet en känsla av att brottsligheten snarare till- än avtager. Vad orsakerna kunna vara till denna utveckling skall här icke närmare diskuteras. Det är tydligt, att ett flertal olika orsaker samverka. En ingående undersökning på detta område skulle säkerligen vara av betydelse. Brottslighetens orsaker torde nämligen ännu vara ofullständigt kända. Vad beträffar åtgärderna mot brottsligheten är det givetvis av största vikt, att dessa äro av profylaktisk karaktär. Det gäller icke bara att straffa utan också att förebygga och hjälpa till rätta. Mycket har i detta avseende gjorts från samhällets sida under årens lopp. Vissa åtgärder som kunna få en gynnsam verkan förberedas. Fråga är emellertid, om icke ännu mera skulle kunna göras. Professor Olof Kinberg har i några tidningsartiklar behandlat denna fråga, och han anser bl. a., att de omedelbara åtgärderna närmast böra vara en genomgående förbättring av det sätt varpå lagstiftningen angående brott och brottslingar handhas på alla dessa stadier samt en grundlig rationalisering av den öppna kriminalvården, som inte bara bör avse efterbehandlingen av villkorligt dömda och frigivna personer utan också individuellt förebyggande åtgärder. På många håll synes också polisen ha alltför ringa tillgång på personal.

Utan att i detta sammanhang närmare fördjupa mig i här föreliggande pro-

Interpellation ang. storleken av den personal, som utan att vara sysselsatt med legationsarbete är knuten till ryska ambassaden i Stockholm m. m.

blem skulle jag anse det vara ytterst värdefullt om riksdagen finge en sammanfattande redogörelse dels om brottslighetens omfattning och tendenser och dels om redan planerade eller tänkbara åtgärder, som kunna vara ägnade att minska brottsligheten. En debatt i denna fråga skulle säkerligen ha en uppgift att fylla.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande frågor:

1) Är herr statsrådet i tillfälle att ge kammaren en redogörelse för brottslighetens omfattning med särskilt hänsynstagande till den ökning, som av vissa tecken att döma inträtt under det senaste året, och

2) Vilka åtgärder för att minska brottsligheten äro nedan planerade, och vilka kunna enligt statsrådets mening ytterligare vidtagas för att nå detta syfte?

Denna anhållan bordlades.

§ 20.

Interpellation ang. storleken av den personal, som utan att vara sysselsatt med legationsarbete är knuten till ryska ambassaden i Stockholm, m. m.

Ordet lämnades på begäran till

Herr HALLEN, som anförde: Herr talman! Med hänvisning till den motiveering jag vid tidigare tillfälle, nämligen den 24 sistlidne november, frambragte, anhåller jag härmed om kammarens tillstånd att till hans excellens utrikesministern få ställa följande frågor:

1) Hur stor är den personal, som utan att vara sysselsatt med legationsarbete formellt är knuten till ryska ambassaden, och sker någon prövning, då dylika personer anhålla om inrese- och uppehållstillstånd?

2) Kan Ers Excellens meddela kammaren, vilka restriktioner som i fråga om verksamheten, rörelsefriheten m. m. på senare år beslutats mot vår legation (liksom andra länders) i Moskva?

3) Om sådana restriktioner f. n. äro rådande i Moskva mot vår legation, kan man förvänta att till en viss grad liknande bestämmelser komma att övervägas från svensk sida, så pass långt som kan vara skäligt med hänsyn till våra egna intressen?

Denna anhållan bordlades.

§ 21.

Till bordläggning anmäldes riksdagens revisorers berättelse över den år 1951 av dem verkställda granskningen angående statsverket.

§ 22.

Anmäldes att följande Kungl. Maj:ts propositioner tillställts kammaren, nämligen:

nr 17, med förslag till lag om ändring i gruvlagen den 3 juni 1938 (nr 314); och

nr 22, med förslag till lag med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.

Dessa propositioner bordlades.

§ 23.

Anmäldes, att till herr talmannen under sammanträdet avlämnats följande motioner, nämligen

nr 16, av herr *Sehlstedt m. fl.*, om förhöjda dagtraktamenten åt landstingsmän;

nr 17, av herr *Dickson m. fl.*, om ändrad ordning för beredande av frågor rörande ersättning för riksdagsmannaupdragets fullgörande och därmed sammanhängande förmåner;

nr 18, av fru *Gärde Widemar m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om

nedläggande av kvinnoavdelningen vid fångvårdsanstalten å Långholmen;

nr 19, av herr *Ericsson* i Näs *m. fl.*, angående höjning av grundstipendiebeloppet för stipendier vid högre läroanstalter;

nr 20, av herr *Utbult m. fl.*, om förhöjda statsbidrag till byggnadsarbeten för folkskoleväsendet i skärgårdskommuner;

nr 21, av herr *Utbult m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till byggnadsbidrag till tjänstebostäder vid folkskolor;

nr 22, av herr *Wedén m. fl.*, angående anslag till katastrofersättning till bostadsrättsföreningen Eken nr 15;

nr 23, av herr *Nilsson* i Svalöv *m. fl.*, med förslag till lag om ändring av vissa delar i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

nr 24, av herr *von Friesen*, angående revision av giftermålsbalkens bestä-

melser om förbud mot äktenskaps ingående med särskild hänsyn till föreskriften om fallandesjuka;

nr 25, av herr *von Friesen*, om kompenstationstillägg åt vissa livräntetagare, som varit anställda hos tobaksimportörer;

nr 26, av herr *Olofsson* i Höganäs *m. fl.*, angående ändring i 7 § lagen om semester; och

nr 27, av herr *Gavelin*, om förlängd semester för vissa arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete.

Dessa motioner bordlades.

§ 24.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 11.24 fm.

In fidem
Per Bergsten.